

בש"פ 537/17 - אברהם (אבי) רוחן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון
בש"פ 537/17

לפני:
העורר:
כבוד השופט י' עמית
אברהם (אבי) רוחן

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב בתיק
מת 025166-07-15 שניתנה ביום 11.1.2017 על ידי
כבוד השופט ב' שגיא

תאריך הישיבה: כ"ה בטבת התשע"ז (23.1.2017)

בשם העורר: עו"ד אבי כהן
בשם המשיבה: עו"ד ניסים מרום, עו"ד נתנאל בוג'ו ועו"ד שרון הר-ציון

החלטה

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי (כב' השופט ב' שגיא) בתיק מ"ת 25166-07-156 מיום 11.1.2017, בגדרה הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד תום ההליכים.

1. נגד העורר ו-17 נוספים (להלן: הנאשמים הנוספים) הוגש ביום 13.7.2015 כתב אישום רחב היקף במסגרת פרשה המכונה "פרשה 512", המייחס להם שורה של עבירות, בהן עבירות אלימות חמורות ועבירות סמים, שנעשו במסגרת ארגון פשיעה בינלאומי. ארבעה מבין 13 האישומים שבכתב האישום מיוחסים לעורר (1, 2, 4, ו-13), ועליהם יורחב להלן.

עניינו של האישום הראשון בעבירות לפי חוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003 (להלן: חוק המאבק בארגוני הפשיעה). לפי המתואר בכתב האישום, בשנים 2002-2006 היו העורר והנאשמים הנוספים חברים בארגון פשיעה בינלאומי שפעל בתבנית מאורגנת והיררכית בישראל ובמדינות נוספות בעולם (להלן: הארגון). בראש הארגון עמד יצחק אברג'יל (להלן: אברג'יל), ותחתיו פעלו קבוצות עברייניות שונות שביצעו פעילות עצמאית לצד פעילות לקידום הארגון

עמוד 1

ומטרותיו. במהלך שנת 2002 הכריזו אברג'יל ואחיו, מאיר אברג'יל (נאשם 3, להלן: מאיר), על סכסוך בין הארגון לבין זאב רוזנשטיין (להלן: רוזנשטיין) ואחרים, וזאת, על רקע החשד כי אלה האחרונים חברו יחדיו כנגד הארגון, וכי הם אחראים לרצח יעקב אברג'יל (להלן: הסכסוך). במסגרת הסכסוך, רצחו חברי הארגון שלושה מיריבי הארגון וכן ניסו במספר הזדמנויות לרצוח את רוזנשטיין. למימון פעילות הארגון, בוצעו עסקאות בסמים מסוכנים בהיקפים רחבים ברחבי העולם. כן בוצעו עבירות מס והלבנות הון בכספי עסקאות הסמים. במהלך אותה שנה, חברה אל הארגון קבוצה עבריינית בראשות העורר, עליה נמנו עד המדינה א.ג. (להלן: א.ג.), משה (צ'יקו) בית עדה ושניים נוספים. הקבוצה בראשות העורר עסקה בין היתר בעבירות סמים, הלבנת הון ואליומות, וכן במימון ישיר ועקיף של הפעילות הפלילית של הארגון, ובכלל זאת ברצח עליו יסופר להלן במסגרת האישום הרביעי. במסגרת אישום זה, מיוחסות לעורר עבירות לפי סעיפים 2(א)(1) ו-2(א)(2) לחוק המאבק בארגוני פשיעה.

במסגרת האישום השני מתוארים מהלכים שונים להוצאת מכונה תעשייתית בעלת גלגלי ברזל בהם הוסלקו כ-800 ק"ג של קוקאין מפרו ולמכירתם של הסמים (להלן בהתאמה: המכונה, הגלגלים והסמים). במהלכים אלה היו מעורבים העורר, עד המדינה א.ג., שניים מהנאשמים הנוספים - מאיר וסמי ביטון (נאשם 7, להלן: סמי); ואחרים: אלי, מוטי, אשר ועד המדינה י.א. (להלן: י.א.). תחילה סיכמו העורר ואלי על שותפות בחלוקת הסמים, ולצורך כך טסו אלי וא.ג. לספרד במטרה להקים חברה באמצעותה תועבר המכונה מפרו, אולם המהלך נתקל בקשיים. בהמשך, סוכם על שותפות רחבה יותר בסמים במסגרת פגישה שהתקיימה בפברואר 2002, או בסמוך לכך, בין העורר, א.ג., מאיר ואלי. בפגישה סוכם כי א.ג. יפגש בפרו עם אשר ומוטי לצורך העברת המכונה מפרו לקנדה, וכך היה. אלא שבמקביל, נפגשו א.ג., העורר, מאיר ואברג'יל וסיכמו על שותפות ללא אלי, באותו מתווה של העברת המכונה לקנדה. ואכן, ביום 31.12.02 או בסמוך לכך, הגיעה המכונה לקנדה ואוחסנה במחסן של סמי (להלן: המחסן), בתמורה לחלק מהכספים שיתקבלו ממכירת הסמים (להלן: כספי התמורה). סמוך לאחר מכן, נפגשו א.ג., צ'יקו, אשר, מוטי וסמי במחסן ופתחו את אחד מהגלגלים, שהכיל כ-60 ק"ג קוקאין. חלק מהסמים נמכרו בקנדה, ובראשית פברואר 2003 הביאו עמם א.ג. וצ'יקו לישראל חלק מכספי התמורה. בהמשך, נודע לא.ג. כי בהוראת מאיר, פתח מוטי גלגל נוסף בהיעדרו ומכר את תכולת הסמים שהוסלקו בו, אף שסוכם כי יהיו נוכחים יחדיו בכל פתיחת גלגל. על רקע המחלוקת, התקיימה ביום 17.6.03 או בסמוך לכך, פגישה בספרד בנוכחות אברג'יל, א.ג., העורר, מאיר, י.א. ואחרים, במטרה להסדיר את המשך פתיחת הגלגלים. כעבור יומיים התקיימה פגישה נוספת בעניין, ובה סוכם כי מוטי ימשיך לפתוח את הגלגלים ולמכור את יתר הסמים בקנדה, אף ללא נוכחותו של א.ג. בהתאם לכך, מכר מוטי בקנדה לפחות 460 ק"ג קוקאין תמורת כ-32,788,800 מיליון ₪. כספי התמורה הועברו והולבנו באמצעות סמי במספר דרכים (בין היתר בסדרת העברות בנקאיות, ובאמצעות מצג כוזב לפיו כספי התמורה שהופקדו בחשבוננו של א.ג. הינם החזר השקעה כושלת שביצע בחברה שבבעלות סמי שבקנדה). כספי התמורה התחלקו בין אברג'יל, העורר ומאיר. בין היתר, שימשו הכספים למימון מעשי האלימות והרצח שבוצעו במסגרת הסכסוך, ובהם מקרי הרצח בהם ידובר באישום הרביעי. קרוב למיליון ₪ נותרו בידי הקבוצה שבראשה עמד העורר, אשר הנחה את אנשיו לרכוש לעצמם בתים, והיתרה נותרה בידו.

במסגרת אישום זה, מיוחסות לעורר ולנאשמים הנוספים ייצוא, ייבוא וסחר בסמים מסוכנים במסגרת ארגון פשיעה, לפי סעיף 13 לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח משולב], התשל"ג-1973 (להלן: פקודת הסמים), בצירוף סעיף 3 לחוק המאבק בארגוני הפשיעה. כן מואשם העורר בביצוע פעולה ברכוש אסור לפי סעיף 4 לחוק איסור הלבנת הון, בצירוף סעיף 3 לחוק המאבק בארגוני פשיעה.

עניינו של האישום הרביעי, כפי שכבר צוין, בניסיון רצח של רוזנשטיין, וברציחתם ובפציעתם של חפים מפשע אגב ניסיון זה. על פי המתואר בכתב האישום, בהמשך לסכסוך, ולאחר שניסיון קודם לרצוח את רוזנשטיין נכשל, זימן אברג'יל

כמה מחברי הארגון, בהם העורר, לפגישה בבלגיה במטרה לקדם את התכנית להביא למותו של רוזנשטיין. בהתאם, ביום 17.11.2003 נסע העורר עם עדי המדינה א.ג. ו-ש.כ. מישראל לבלגיה. בפגישות שהתקיימו, בין היתר, בביתו של ישראל אוזיפה (הנאשם 4, להלן: אוזיפה) ובמקומות נוספים בבלגיה, נקשר קשר לגרום למותו של רוזנשטיין. כוונת הקושרים הייתה לעשות כן במשרד להמרת מטבע בתל-אביב, אותו נהג רוזנשטיין לפקוד באופן קבוע (להלן: הצ'ינג' ו-תכנית החיסול). עוד הוסכם, כי כספי עסקה הסמים מושה האישום השני, ישמשו למימון ביצוע תכנית החיסול. בהתאם לכך, בראשית דצמבר 2003, מסר א.ג. לש.כ., על דעת העורר, סך של כ-60 אלף אירו. סמוך לאחר הפגישות שהתקיימו בבלגיה, החליטו חלק מחברי הארגון, על דעת אברג'יל, להוציא את תכנית החיסול לפועל באמצעות מטען חבלה רב עוצמה שהונח על גג הצ'ינג'. ביום 11.12.03, עת הגיע רוזנשטיין לצ'ינג', הופעל מטען החבלה שהכיל כארבעה ק"ג לבנות חבלה, אצבעות נפץ ורסס. פיצוץ המטען הביא למותם של שלושה עוברי אורח, ולפציעתם של למעלה מ-50 אנשים נוספים. בגין כך, מואשם העורר בריבוי עבירות של רצח, חבלה בכוונה מחמירה, פציעה בנסיבות מחמירות, גרימת חבלה של ממש ועבירה של קשירת קשר לפשע, לפי סעיפים 300(א)(2), 329(א)(3), 334, 335(א)(2), 380 ו-449(א) לחוק העונשין. כל זאת, במסגרת ארגון פשיעה, לפי סעיף 3 לחוק המאבק בארגוני פשיעה.

אישום שלושה עשר עניינו בעבירות מס שביצע העורר בשנים 2002-2006 במסגרת ארגון הפשיעה, ביחד עם הנאשמים הנוספים ומעורבים אחרים, וזאת בקשר עם עבירות הסמים. בגין כך, מיוחסות לעורר ריבוי עבירות לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה, התשכ"א-1961, בצירוף סעיף 3 לחוק המאבק בארגוני פשיעה.

2. בד בבד עם הגשת כתב האישום התבקש מעצרו של העורר ושל הנאשמים הנוספים. במסגרת הבקשה נטען כי ישנן ראיות לכאורה, ובהן עדויות של עדי מדינה, האזנות סתר שנקלטו בישראל ובמדינות נוספות, מחקרי תקשורת ומסמכים המעידים על העברות כספיים. כן נטען, לעילת מעצר נוכח המסוכנות הנשקפת מהעורר כפי שנלמדת מאופי העבירות והיקפן, וכן כי מתקיימות עילות מעצר סטטוטוריות. עוד הצביעה המשיבה על קיומן של הרשעות קודמות לחובת העורר, בעבירות אלימות, רכוש, סמים, הימורים ושוחד. לבסוף, נטען כי קיים יסוד סביר לחשש לשיבוש הליכים ולהתחמקות מדין, וזאת בין היתר, בשים לב לכך שהארגון הפעיל מערך לוגיסטי בינלאומי מסועף, במסגרתו נעשה שימוש בדרכונים ומסמכים מזויפים.

3. ביום 31.3.2016 הסכים בא-כוח העורר למעצרו של העורר עד תום הליכים, מאחר שבאותה עת ממילא ריצה העורר עונש מאסר בגין הרשעה בתיק אחר. סמוך לתום תקופת המאסר, ביקש בא-כוח העורר לקיים דיון בעילת המעצר וקיומן של ראיות לכאורה.

4. בדיון שהתקיים ביום 26.10.2016 הורה בית המשפט, בהסכמת הצדדים, על עריכת תסקיר בעניינו של העורר, תוך התייחסות לאפשרות מעצרו בפיקוח אלקטרוני. זאת, לאחר שבא-כוח העורר הודיע על הסכמה (זמנית) לקיומן של ראיות לכאורה, תוך שמירה על זכות לפנות בבקשה לבחינתן בכל שלב.

בתסקיר שהוגש ביום 15.11.2016 לא בא שירות המבחן בהמלצה על שחרורו של העורר לחלופה. בתסקיר צוין, בין היתר, כי על אף שהעורר מבקש להציג תמונה נורמטיבית של חייו, ואת מעורבותו בפלילים כנחלת העבר, לא ניתן לקבל אינדיקציה אודות שינוי מהותי בדפוסי חשיבתו, קשריו והתנהלותו. התרשמות שירות המבחן הייתה כי קיים סיכון גבוה להישנות התנהגות אלימה מצדו, שתוצאותיה צפויות להיות בדרגת חומרה גבוהה. כן צוין, כי הסיכון הינו בהקשרים שונים, ובכלל זאת כאלה שיכולים להתבצע אף מתוך חלופה ביתית. שירות המבחן נפגש עם המפקחים המוצעים

(רעייתו של העורר, ילדיו ובני זוגם, ואחיו) והתרשם כי הגם שאלה מגויסים לסייע לעורר, הם מציגים עמדה חד-ממדית ביחס לתפיסתם אותו ואינם רואים כל סיכון בשחרורו. שירות המבחן התרשם אמנם כי לחודשי המעצר שחלפו, למצבו הבריאותי של העורר שאובחן לאחרונה כחולה במחלת הסרטן, והקשר בין העורר לבני משפחתו שהוצעו כמפקחים - השפעה שעשויה לקדם את היענותו של העורר למגבלות שיושנו עליו. ואולם, נוכח מאפייניו של העורר, דפוסיו השוליים העמוקים, והתרשמות מהמשך קיום קשרים עבריינים, העריך שירות המבחן כי המפקחים המוצעים יתקשו לזהות מצבי סיכון ולדווח על הפרה ולכן אינם בעלי אפקטיביות כגורמי פיקוח.

5. לקראת תום ריצוי תקופת המאסר כאמור בפס' 4 לעיל, הגיש העורר בקשה לעיון חוזר בגדרה עתר לשחרורו ממעצר לתקופה בת שבעה שבועות לצורך קבלת טיפולים רפואיים המתחייבים נוכח מחלת הסרטן. בדיון בבקשה ביום 2.12.2016 הוסכם כי שאלת קיומה של תשתית ראייתית תידון במועד מאוחר יותר, ועל כן במרכז הדיון עמדה שאלת המסוכנות הנשקפת מן העורר, תחת ההנחה כי ישנן ראיות לכאורה.

בשים לב למיחוס לעורר בכתב האישום, מצא בית המשפט כי נשקפת מן העורר מסוכנות בעוצמה גבוהה ביותר, וזאת "בהינתן הגיוון בפעילותו העבריינית [...] (ניהול ארגון פשיעה, עבירות סמים ועבירות רצח)". צוין, כי להבדיל מנאשמים אחרים בפרשה שנעצרו בפיקוח אלקטרוני, העורר "לא זנח את דרך הפשע" - שכן בשנת 2007 הורשע בעבירות של קשירת קשר לביצוע פשע ועוון; שוחד והחזקת מקום לשם הימורים והגרלות, ובשנת 2014 הורשע בעבירה של סחיטה באיומים במסגרת הסדר טיעון שגובש לאחר שעד התביעה המרכזי נרצח. בית המשפט נתן דעתו גם לידיעות מודיעיניות עדכניות שהוגשו לעיון בית המשפט במעמד צד אחד; ולעדויות של עד מדינה במסגרת תיק אחר - ועל סמך אלה התרשם כי נשקפת מהעורר "מסוכנות פורצת גבולות" ו"חשש ממשי לפגיעה בעדים". אשר לטיפול המתחייבים ממצבו הרפואי של העורר - הצהירה המשיבה כי שירות בתי הסוהר ערוך למתן טיפול ראוי לעורר במסגרת תכנית טיפול שהתוותה על-ידי בית החולים תל השומר. על רקע זה, מצא בית המשפט כי "אף אם קיימת אי נוחות מסוימת בהוצאתו של המבקש מבית המעצר לטיפול, מדי יום, אנו נמצאים במישור של אי נוחות בלבד ולא במישור של פגיעה בזכויות רפואיות", ועל כן דחה את בקשת השחרור (החלטה זו תכונה להלן: ההחלטה בעניין עילות המעצר).

6. ביום 22.12.2016 נידונה הבקשה לעיון חוזר בנוגע לתשתית הראייתית וביום 11.1.2017 ניתנה החלטתו של בית משפט קמא, בגדרה נקבע כי ישנן ראיות לכאורה וכי מתקיימות עילות מעצר בעוצמה משמעותית ביותר, שלא ניתן לאיין באמצעות חלופה כלשהי.

בכל הנוגע לאישום הראשון, הצביע בית המשפט על עדויותיהם של עדי המדינה התומכים בכך שהעורר היה ראש תת-ארגון שפעל במסגרת ארגון אברג'יל, וכן להאזנות סתר מהן עולה כי קיים קשר מובהק בין העורר ליתר חברי הארגון, ובמיוחד לאברג'יל.

אשר לאישום השני והרביעי, נשען בית משפט קמא על החלטת בית משפט זה (מפי השופט צ' זילברטל) בעניינו של אוזיפה, הקרוב לעניינו של העורר - שכן אף לו מיוחסות מעורבות באישום הרביעי ובעבירות סמים (בש"פ 5276/16, מיום 18.7.2016 (להלן: עניין אוזיפה)). באותו מקרה, עמד השופט זילברטל על כך שבשלב המעצר ובחינת קיומן של ראיות לכאורה, די בכך שאוזיפה נכח במפגשים בהם תוכננה ההתנקשות ברוזנשטיין, גם אם קשה לקבוע מה היתה מידת מעורבותו בהם:

"24. [...] כעולה מהחומר שהונח בפני, מספר עדי מדינה מדווחים שאוזיפה לקח חלק בפגישות האמורות בהן שוחחו הנוכחים על התכנית להביא לרציחתו של רוזנשטיין [...] לגישתי, ואף אם ישנן ראיות סותרות כאלה ואחרות, בשלב זה, ניתן לקבוע על בסיס עדויות אלה כי בידי המדינה ראיות לכאורה להוכחת נוכחותו של אוזיפה בחלק מן המפגשים בהם תוכננה ההתנקשות ברוזנשטיין, מפגשים סגורים בהם לקחו חלק רק האנשים המרכזיים ביותר בארגון הממודר. ודוק; אכן, קשה להסיק מחומר הראיות האם חלקו של אוזיפה באותן פגישות היה דומיננטי או שולי. ואולם, בהקשר זה דומני כי יש לייחס משקל משמעותי לשתיקתו של אוזיפה, אשר לא מסר כל מידע ביחס לחלקו כביכול במפגשים שהתקיימו בבליגיה או לתוכנם. במצב דברים מעין זה, אין זה תפקידו של בית המשפט להעלות ספקולציות באשר לטיב מעורבותו במפגשים האמורים [...] משאוזיפה בחר לעמוד על זכות השתיקה, בשלב זה, יש לזקוף שתיקה זו לחובתו. אף אם קיימת חולשה מסוימת באשר לראיות הלכאוריות המצביעות על תפקידו ומעורבותו של אוזיפה במפגשים, במסגרת הליכי המעצר, דומני כי די בכך שהוא נכח במפגשים אלו, לצד שתיקתו באשר לתוכנם ולמעשיו בגדרם, כדי ללמד על תשתית ראייתית לכאורית להוכחת המיוחס לו באישום הרביעי, ובכלל, על מעמדו וזיקתו לארגון. ויוזכר, כי במסגרת השלב המקדמי של הליכי המעצר במסגרתם נבחנת התשתית הראייתית הלכאורית, על בית המשפט לבחון קיומן של ראיות גולמיות אשר יש בכוחן להשפיע על סיכוי סביר להרשעה, כאשר די בכך ששוכנע שישנו פוטנציאל הרשעתי שכן רמת ההוכחה הנדרשת בהקשר זה אינה גבוהה כבהליך העיקרי

[...]

25. משהגענו עד הלום, איני מוצא להמשיך ולבחון את התשתית הראייתית הלכאורית באשר לעבירות הסמים המיוחסות לאוזיפה באישומים הנוספים או להתייחס לטענות הצדדים לעניין זה, שכן דומני כי די באמור עד כה, בהתחשב בעילות המעצר המתקיימות בעניינו של אוזיפה, כדי להורות על מעצרו עד תום ההליכים."

בכל הנוגע למעורבותו של העורר בפגישות בהן נרקם הקשר מושא האישום הרביעי, הצביע בית משפט קמא על מספר נקודות שאינן שנויות במחלוקת (הנסמכות על האזנת סתר, פלט כניסות ויציאות מהארץ ודבריו של העורר עצמו): העורר זומן למפגש בבליגיה על-ידי אברג'יל; אברג'יל ביקש כי העורר יביא עמו את עד המדינה ש.כ, אך הדגיש כי העורר יכול להגיע גם לבדו; העורר פעל בהתאם לזימון והגיע תוך שלושה ימים לבליגיה, עם שני עדי מדינה שהיו אף הם אנשי אמונו של אברג'יל; העורר נכח בפגישה בבליגיה במהלכה נקשר הקשר לרצוח את רוזנשטיין, שלימים הוביל לרצח שלושה אזרחים שנקלעו למקום האירוע. בהתייחס לטענת ההגנה כי העורר לא ידע מה מטרת הפגישה וכי היה שתוי במהלכה עד כי לא ניתן לייחס לו תרומה כלשהי - עמד בית משפט קמא על כך שמדובר בטענות שמקומן בהליך העיקרי, וכן הוסיף כי אלה אינן מתיישבות עם מעמדו הבכיר של העורר וחיוניות נוכחותו בפגישה. בשים לב לנתונים שלעיל, ולשתיקתו של העורר לאורך חקירתו, קבע בית משפט קמא כי ישנן ראיות לכאורה כנגד העורר בנוגע לאישום הרביעי, והוסיף כי עוצמתן גבוהה משמעותית מאלה שעומדות לחובתו של אוזיפה. לעניין זה, הפנה בית המשפט לעדותם של עדי המדינה ש.כ, י.א.ו.ג. - מהן עולה, בין היתר, כי העורר הסכים לממן מחצית מעלות החיסול, באמצעות כספי עסקת הסמים מושא האישום השני.

משמצא כי ישנן ראיות לכאורה לאישום הראשון והרביעי, לא ראה בית משפט קמא להרחיב בעניינו של האישום השני (עסקת הסמים), אך צוין כי הראיות בעניינו "פחותות בעוצמתן מאלה שהוצגו ביחס לאישום הרביעי".

אשר לעילות המעצר - הפנה בית משפט קמא להחלטה בעניין עילות המעצר, שעיקריה פורטו לעיל.

7. מכאן הערר שבפניי, בגדרו נטען כי ישנה "חולשה מובהקת" בעוצמת הראיות לכאורה. נטען כי רובן ככולן מבוססות על דברים שמסרו עדי המדינה (בעיקר א.ג.) ובאלה אין ליתן אמון, שכן הם "עבריינים דומיננטיים ומרכזיים ביותר אשר עשו הכל בכדי לחלץ את עצמם מביצוע עבירת רצח ועבירות חמורות נוספות". לערר צורף מסמך מפורט בו ביקש בא-כוח העורר להצביע על סתירות בין דברי עדי המדינה השונים וההתפתחויות שחלו בגרסותיהם.

בכל הנוגע לאישום הראשון נטען כי אינו מקים עילת מעצר - הן מאחר שחלפו למעלה מעשר שנים מאז פעל ארגונו של אברג'יל, והן מאחר שראשיהן של שתי קבוצות עברייניות אחרות שפעלו תחת אברג'יל כלל לא הועמדו לדין.

אשר לאישום השני נטען כי לבד מדבריו של א.ג., עליהם אין להסתמך, אין כל ראיה הקושרת בין העורר לבין המתואר באישום השני. סמי (נאשם 7), הממלא תפקיד מרכזי במסגרת אישום זה, כלל לא שמע על העורר או שוחח עמו.

בנוגע לאישום הרביעי נטען כי התשתית הראייתית עליה עמד בית משפט קמא מובילה להרשעה באי מניעת פשע, ולכל היותר בעבירה של קשירת קשר לביצוע פשע, אך לא בעבירת הרצח. נטען כי אף לפי עובדות כתב האישום לא הייתה לעורר מעורבות נוספת מאז הפגישה בבלגיה ועד לביצוע העבירה. בעניין מימון החיסול, הרחיבה ההגנה בנוגע לעד המדינה א.ג. - נטען כי גרסתו כבושה ומתפתחת ואין בה כדי להצביע על מעורבותו של העורר. עוד נטען, כי המשיבה האשימה את א.ג. בקשירת קשר לביצוע פשע בלבד, ולכן אין היא יכולה לדבר בשני קולות בהאשימה את העורר ברצח.

אשר לקביעותיו של בית משפט קמא בנוגע למסוכנות הנשקפת מהעורר - נטען כי בית המשפט התעלם ממצבו הרפואי של העורר, המשליך השלכה של ממש על עילת המעצר; כי לא ניתן משקל מספק לחלוף הזמן הממושך מאז העבירות המנויות בכתב האישום, ולחלוף הזמן מאז מעצרו של העורר בפרשה זו (למעלה משנה וחצי). טענה נוספת היא כי העורר הופלה לרעה ביחס לנאשמים נוספים בפרשה ששחררו למעצר בפיקוח אלקטרוני, אף שלפי כתב האישום הם אינם נופלים במעורבותם ממנו. כך, הפנה העורר להחלטה מאוחרת בעניינו של אוזיפה, במסגרתה הורה בית משפט זה על הכנת תסקיר משלים לבחינת אפשרות מעצרו בפיקוח אלקטרוני. זאת, בין היתר, לנוכח הזמן שחלף מאז המעצר, הצפי להתמשכות ההליכים, והעובדה שמאיר (נאשם 3), שנטען כי מעמדו בכיר משל אוזיפה, שוחרר למעצר בפיקוח אלקטרוני (החלטה מיום 2.1.2017 בבש"פ 9841/16, מפי השופט א' שהם. למען שלמות התמונה יצוין כי ביום 2.2.2017, לאחר שהוגש תסקיר כאמור, הורה בית משפט קמא על שחרורו של אוזיפה למעצר בפיקוח אלקטרוני. ערר המדינה על החלטה זו תלוי ועומד בבית משפט זה - בש"פ 1159/17). בנסיבות אלה, נטען כי יש להורות על עריכת תסקיר משלים בעניינו של העורר.

8. במהלך הדיון בערר, שב בא-כוח העורר על עיקרי הטענות שלעיל. המשיבה מצידה סמכה ידיה על קביעותיו של בית משפט קמא וטענה כי חלופת מעצר בעניינו של העורר לא תסכון. לשיטתה, בחומר הראיות יש תשתית ראייתית לכאורית כנדרש; אשר לעילות המעצר, הצביעה המשיבה על עובדות כתב האישום, על עברו הפלילי של העורר, וכן הגישה לעיוני במעמד צד אחד מידע המלמד לשיטתה על חשש קונקרטי מפני שחרורו של העורר.

9. בהתאם לסעיף 21 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים), על בית המשפט להורות על מעצרו של נאשם רק בהתקיים שלושה תנאים מצטברים: קיומן של ראיות לכאורה להוכחת

אשמתו; קיומה של לפחות אחת מעילות המעצר המנויות בסעיף 21(א) לחוק המעצרים; היעדרה של חלופת מעצר באמצעותה "ניתן להשיג את מטרת המעצר" תוך פגיעה פחותה בחירותו של הנאשם.

אפנה לבחון תנאים אלה, ותחילה – שאלת קיומן של ראיות לכאורה. כבר עתה אציין כי לאחר שבחנתי את מלוא חומר הראיות שהוגש לעיוני, מצאתי כי קביעותיו של בית משפט קמא מבוססות היטב, וכי אכן הונחה תשתית ראייתית לכאורית בכל הנוגע לאישומים 1 ו-4, אך קיימת חולשה ראייתית באשר לאישום השני.

10. כזכור, בגדר האישום הראשון מיוחסות לעורר עבירות של פעילות בארגון פשיעה לפי סעיפים 2(א)(1) ו-2(2) לחוק מאבק בארגוני פשיעה. בעניין זה, משתלבים היטב דבריהם של ארבעה עדי מדינה שונים, המלמדים על מעמדו של העורר כראש קבוצה עבריינית, וכמי שנטמע בארגונו של אברג'יל וסר למרותו. כך, י.א מסר כי העורר היה "כוכב עולה" בעולם העברייני; העורר הוא "איש כספים" ו"מנהל פירוקים" העומד בראש קבוצה עבריינית עליה נמנו מספר חברים, בהם עד המדינה א.ג. (תמליל חקירת י.א מיום 11.1.2012, עמ' 44-45; מיום 23.1.2012, עמ' 138; מיום 15.5.2015, עמ' 14; ומיום 16.5.2015, עמ' 6). א.ג., איש אמונו של העורר, ומי שנמנה בעצמו על קבוצתו של העורר, מתאר את העורר כ"ראש הקבוצה"; "הדומיננטי"; כמי שמחליט "מי יעבוד, מי לא יעבוד איך תהיה חלוקת הכספים" (תמליל חקירת א.ג. מיום 1.6.2015, עמ' 33-35). עד המדינה ש.כ., מקורבו של אברג'יל בשעתו, תיאר אף הוא את העורר כמי שעמד בראש קבוצה עבריינית; לדבריו, העורר זה "קבוצה בפני עצמה" (תמליל חקירת ש.כ. מיום 30.6.2015, עמ' 69).

אשר להשתלבות הקבוצה העבריינית שבראשה עמד העורר בארגונו של אברג'יל, מסר ש.כ., שנכח בפגישה בה נרקמה הברית בין השניים, כך: "יצחק [אברג'יל - י.ע] אומר לי אנחנו ביחד מה שאתה צריך מה שהם צריכים [...] וכל מה שצריך הכל ביחד ואחר כך הרגשת את זה יותר בשיחות הם היו יותר בשיחות [...] ידעו את מי צריך לפרק" (תמליל חקירת ש.כ. מיום 1.7.2015, עמ' 33). ש.כ. הסביר כי פירושה של הברית היא "שהם ביחד בהכל. גם בסמים, גם בבעיות גם ב... את מי לרצוח" (חקירת ש.כ. מיום 29.6.2015, עמ' 16); "שכולם נלחמים עם כל מי שיש לו סכסוך כאילו אנחנו עוזרים לאבי רוחן, אבי רוחן עוזר לנו [...] את מי שצריך לפרק כאילו, ביחד" (תמליל חקירת ש.כ. מיום 1.7.2015, עמ' 34; מיום 30.6.2015, עמ' 69). לדבריו, בהתאם לברית, הפך העורר ל"חלק בלתי נפרד מהארגון" של אברג'יל (שם, בעמ' 27). י.א תיאר את העורר ואת אברג'יל כמי שנמנים על "ארגוני פשיעה הכי מסוכנים שיש" (תמליל חקירתו מיום 9.6.2015, עמ' 5). את הקשר שנרקם בין הקבוצה של אבי לבין הארגון של אברג'יל (שהוא לדבריו, "יותר מארגון פשע [...] ארגון ענק") תיאר כ"קואליציה" שבראשה אברג'יל (תמליל חקירת י.א מיום 11.1.2012, עמ' 46). גם א.ג. הרחיב באשר לחיבור שנוצר בין הארגון של העורר לבין הארגון של אברג'יל (תמליל חקירתו מיום 1.6.2015, עמ' 32, 69-70). לדברי עד המדינה י.מ. (מי שהיה לפי כתב האישום חבר בארגון ופעיל מרכזי בעבירות הסמים והנשק) העורר שימש כאחד מהסגנים של אברג'יל "לתקופות כאלה ואחרות" (תמליל חקירתו מיום 4.4.12, עמ' 18).

11. על רקע דברים אלה, באים אנו לבחון את האישום הרביעי (הרצח ברח' יהודה הלוי). כפי שצוין בהחלטת בית משפט קמא, נוכח קיומן של האזנות סתר ותיעוד כניסות ויציאות מהארץ, למעשה אין מחלוקת כי אברג'יל זימן את העורר לבלגיה בשיחה שהתקיימה ביניהם ביום 14.11.2003, וכי סמוך לאחר מכן, ביום 17.11.2003, עלו העורר, א.ג. וש.כ. על טיסה מישראל לבלגיה, שם התקיימו מספר מפגשים, בין בביתו של אוזיפה ובין בבית מלון. מהאזנת סתר לשיחה טלפונית שקיים אברג'יל עם אחד מחברי הארגון בערבו של יום 17.11.2003, עולה כי באותה עת התקיימה הפגישה הראשונה, ובהצטרף להודעות עדי המדינה, עולה כי השתתפו בה אברג'יל, העורר, א.ג., ש.כ., י.א., אוזיפה ואחד נוסף המכונה עקא.

על תוכן הפגישות למדים אנו מדבריהם של שלושת עדי המדינה שלקחו בהן חלק. בא-כוח העורר הקדיש עמל רב בניסיון להצביע על סתירות כאלה ואחרות העולות בין גרסותיהם של עדי המדינה - הן בהשוואה ביניהם והן בדבריו של כל אחד מהעדים בפני עצמו (ובעיקר בנוגע לא.ג; נספח ה' לערר). ואולם, כידוע, בשלב בחינת הראיות לכאורה "אין בית המשפט נדרש לבחון את מהימנות העדים או את משקלן של העדויות, אלא אם מדובר בסתירות מהותיות וגלויות לעין, המצביעות מעצמן על כרסום ממשי בקיומן של ראיות לכאורה" (בש"פ 4427/15 מסיקה נ' מדינת ישראל, פס' 16 (8.7.2015); בש"פ 143/15 אבו עסב נ' מדינת ישראל, פס' 11 (24.2.2015)). בענייננו, התרשמתי כי גם אם ישנן סתירות מסוימות, אין מדובר בסתירות מהותיות המובילות לכרסום בקיומן של ראיות לכאורה באישום זה. אין לכחד, זמן רב חלף מאז התקיימו הפגישות בבליגיה ועד למועד בו מסרו עדי המדינה גרסתם באשר למה שהתרחש במהלכן. מטבע הדברים, התקשו עדי המדינה למסור גרסה סדורה, מפורטת ומלאה בהזדמנות הראשונה שנדרשו לכך, ודומה כי יש לקרוא את הסתירות או ההתפתחויות בדבריהם, עליהן מצביע בא-כוח העורר, בעיקר על רקע חלוף הזמן. מכל מקום, מצאתי כי ישנו מכנה משותף משמעותי בין הדברים שמסרו השלושה (עליו אעמוד להלן), ויש בו כדי למבסס את הקביעה כי ישנן ראיות לכאורה להוכחת אישום זה. מנגד, ניצבת שתיקתו של העורר בחקירתו.

שלושת עדי המדינה מסרו כי הפגישה (וליתר דיוק הפגישות) בבליגיה נסובו על תכנית הפגיעה ברוזנשטיין. עד המדינה י.א מסר כי מטרת הפגישה הייתה "להרים את הפרויקט של יהודה הלוי" (תמליל חקירת י.א מיום 11.2.2015, עמ' 16). עד המדינה א.ג, שהגיע כאמור עם העורר לבליגיה בעקבות הזימון מאברג'יל, מסר כך: "באנו לפגישה הזאת [...] כדי לדבר, הארגון איך להרוג את זאביק רוזנשטיין [...] כל הארגון בא למטרה הזו [...] הוחלט לפגוע ברוזנשטיין" (תמליל חקירתו מיום 29.5.15, עמ' 69); וכן: "דיברנו בקשר לעניין של זאביק שהוא צריך ללכת" (תמליל חקירת א.ג מיום 20.5.2015, עמ' 11). עד המדינה ש.כ ציין, בין היתר, כך: "אני זוכר את השלב שדיברנו על זאביק. אני זוכר פחות או יותר מה כל אחד מהם אמר [...] אבי (העורר - י.ע) התחיל לדבר על איזה מזל יש למניאק השמן הזה, ואני זוכר שאמרתי לאבי שהפעם הוא לא יוצא מזה" (תמליל חקירתו מיום 30.6.2015, עמ' 62).

עוד עולה מדבריהם כי בפגישה נקבע המיקום למימוש התכנית - הצ'ינג'ל. י.א ציין כי אברג'יל אמר למשתתפים ש"יש מקום שזאביק צריך להגיע אליו [...] הוא מגיע לשם קבוע" (תמליל חקירתו מיום 6.7.2015, עמ' 68-69; מיום 11.2.2015, עמ' 17-18; ומיום 17.1.2012, עמ' 12). גם ש.כ מציין כי בבליגיה "הוחלט שנעשה את זה בצ'ינג'ל" (תמליל חקירתו מיום 15.6.2015; ומיום 5.7.2015, עמ' 35). ולבסוף, מתלכדים דבריהם של עדי המדינה בכל הנוגע לדרישתו של אברג'יל כי המשתתפים בפגישה, חברי הארגון, יתרמו מכיסם לטובת מימון התכנית שנרקמה. א.ג ציין כי "במעמד הזה יצחק ביקש שנארגן כסף" (תמליל חקירתו מיום 29.5.15, עמ' 27, 69); וכן כי "הוחלט לפגוע ברוזנשטיין ואז גם [...] היינו צריכים לתת כסף, לממן כל מיני דברים, אני לא יודע למה למלחמה, להרוג אותו"; לדבריו, אברג'יל ביקש שיעבירו "מאתיים שלוש מאות אלף דולר" (תמליל חקירת א.ג מיום 20.5.2015, עמ' 11). כך גם מסר עד המדינה י.א: "אמרו שצריך לשים כסף, שכל אחד צריך לשים מאה אלף דולר"; "יצחק במהלך הזה היה צריך לגייס כסף"; "אי אפשר לזוז בלי כסף"; "מטרת הפגישה היא [...] לגייס כסף [...] בשביל לעשות את החיסול של זאביק רוזנשטיין [...] זה מערכת [...] צריך... להכין מטענים, זה תצפיות"; "צריך מימון, צריך מאתיים אלף דולר" (תמליל חקירתו מיום 17.1.2012, עמ' 9; מיום 11.2.2015, עמ' 17; מיום 15.5.2015, עמ' 15). י.א סירב לסייע במימון שכן לדבריו הדירו אותו מעסקת הסמים מושא האישום השני, ובעקבות זאת אברג'יל הורה לו לעזוב את הפגישה, אך לדבריו עוד בשלב שנכח בפגישה, הסכים העורר לסייע במימון; לדבריו, העורר ואברג'יל "סיכמו חצי חצי" - מאה אלף ₪ מהצד של אברג'יל ומאה אלף ₪ מהצד של העורר וא.ג (תמליל חקירת מיום 11.2.2015, עמ' 20; ומיום 15.5.2015, עמ' 17). מדברי א.ג עולה כי בהתאם לסיכום זה, ומששבו לישראל, הוא העביר לש.כ כספים שמקורם בעסקת הסמים מושא האישום השני (חקירתו מיום 29.5.2015, ג' 6-7; חקירתו מיום 1.6.2015, ג' 2-3; ולא נעלמו מעיני דבריו של ש.כ בחקירתו מיום 29.6.2015).

12. בליבת חומר הראיות עליו מבוסס האישום השני ניצבת גרסתו של עד המדינה א.ג. (הנפרסת על פני שש חקירות שונות). חומר הראיות מלמדנו כי עד המדינה א.ג. נמנה על ארגונו של העורר, וכי בהתאם לכך פעילותו של א.ג. מתבצעת בתיאום ובאישור של העורר. עד המדינה ש.כ. התייחס לכך במספר הזדמנויות ומסר כי "אבי זה א.ג. לכל דבר"; "אין מצב שא.ג. עושה משהו שזה לא בחסות של אבי" (עימות בין ש.כ. לעורר מיום 6.7.2015, עמ' 20 ו-22; תמליל חקירת ש.כ. מיום 30.6.2015, עמ' 69). מעובדות האישום השני שפורטו בהרחבה בפס' 1 שלעיל, עולה כי א.ג. היה שחקן מרכזי בעסקת הסמים, וכלשונו של עד המדינה ש.כ. - א.ג. היה "האיש של העסקה" ו"הבעלים" שלה (תמליל חקירת ש.כ. מיום 29.6.2015, עמ' 11, 20). אשר לעורר, מספרות עובדות האישום כי היה מעורב בפגישות בהן הוחלט מי יהיו השותפים לעסקה ומה יהיה המתווה בה תצא לפועל. גרסתו של א.ג. נתמכת בנקודות שונות בדברים שמסרו סמי ביטון (הנאשם 7) ועדי המדינה ש.כ. ו-י.מ., אולם בכל הנוגע למעורבותו של העורר, מוצאים אנו תמיכה מסוימת רק בגרסתו של ש.כ. ממנה עולה כי אף הוא ראה בעורר כחלק בלתי נפרד מהעסקה. ש.כ. מתאר פגישה שהתקיימה בספרד בין אברג'יל, מאיר, א.ג. ואדם נוסף, בה סוכם על חלוקת כספי התמורה. ש.כ. לא זכר אם גם העורר נטל חלק בפגישה אך ציין כי סוכם במסגרתה כי שלישי מכספי התמורה יועברו לקבוצה של העורר (תמליל חקירת ש.כ. מיום 25.6.2015, עמ' 18; חקירת ש.כ. מיום 29.6.2015, ג' 2). לדידי בנסיבות אלה ישנה תשתית ראייתית לכאורית לידיעתו של העורר על עסקת הסמים מושא האישום השני, ואולם קיים קושי ראייתי בנוגע למידת מעורבותו ותרומתו לה.

13. לסיכום חלק זה אשוב ואציין כי שותף אני למסקנתו של בית משפט קמא לפיה ישנן ראיות לכאורה בכל הנוגע לאישומים הראשון והרביעי, ואילו באשר לאישום השני ישנה חולשה ראייתית.

ומכאן לשאלת קיומן של עילות מעצר וחלופת מעצר.

14. דומה שאין צורך להרחיב על המסוכנות הנלמדת מטיב המעשים המיוחסים לעורר (ובמרכזם האמור באישום הרביעי). המדובר בעבירות אלימות ברף החומרה הגבוה ביותר, שנעשו לכאורה במסגרת ארגון פשיעה, תוך קיפוח חייהם של עוברי אורח, ופציעתם של רבים. העבירות המיוחסות לעורר, מצביעות על מסוכנותו ומקימות עילות מעצר סטוטוריות, ועל כן, ככלל, מחייבות הן מעצר עד תום הליכים. אזכיר כי באישום הרביעי מיוחסות לעורר עבירות רצח והכלל הוא כי "רק במקרים יוצאי דופן ניתן יהיה להסתפק בחלופת מעצר, או במעצר בתנאי איזוק אלקטרוני לנאשם בעבירה זו, נוכח המסוכנות האניהרגנטית הטבועה בעבירת הרצח, והחשש להימלטות מהדין, בשים לב לעונש החמור הצפוי לנאשם בה, אם יורשע" (בש"פ 4256/16 חסין נ' מדינת ישראל, בפסקה 21 והאסמכתאות שם (20.7.2016)). לגבי עבירות הסמים ראו, לדוגמה, בש"פ 8585/15 בן לולו נ' מדינת ישראל, פס' 5 (23.12.2015); בש"פ 3064/15 מאירוב נ' מדינת ישראל, פס' 6 (12.5.2015).

לכך יש להוסיף כי בתקופה שחלפה מעת האירועים מושא כתב האישום, נוספו לחובתו של העורר הרשעות בסחיטה באיומים (בגינה ריצה העורר תקופת מאסר בשעה שהיה עצור בתיק הנוכחי); קשירת קשר לפשע, מתן שוחד, העלבת עובד ציבור, תקיפת שוטר בעת מילוי תפקידו ועבירות נוספות (המדובר בהרשעות בשבעה הליכים נפרדים הנפרסות על פני העשור האחרון). בתיק זה, אמורים להישמע מספר עדי מדינה, ובהינתן עברו הפלילי של העורר המעיד עליו כי הפשע הוא תורתו-אומנותו, יש בכך כדי לחזק את החשש מפני השפעה על עדים ושיבוש הליכי משפט.

בשולי הדברים יצוין כי המשיבה הפנתה לכך שבתיק קודם בו הורשע העורר, נרצח עד המדינה עובר לשמיעת עדותו; נמסר כי העורר הורשע על פי הודאתו לאחר שהמדינה הודיעה על כוונתה להמשיך לנהל את התיק אף בהיעדרו

של עד המדינה, בהסתמך על סעיף 10א לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971. על רקע זה, יש להניח כי לשחרורו של העורר טרם סיימו עדי המדינה ליתן עדותם, עלולה להיות השפעה שלילית על עדי המדינה.

15. עוד באשר לנעשה מאז האירועים מושא כתב האישום, הגישה המשיבה חומרים חסויים אליהם התייחס בית משפט קמא בהחלטתו בעניין עילות המעצר מיום 2.12.2016. מצאתי לעיין באלה חרף התנגדותו הנחרצת של בא-כוח העורר בדיון. בעבר ציינתי כי "השימוש במידע חסוי בהליך של מעצר עד תום ההליכים הוא החריג והוא צריך להיעשות במשורה, לבל יהפוך החריג לכלל ודרך צדדית תהפוך לדרך המלך" (בש"פ 748/10 איסקוב נ' מדינת ישראל (18.2.2010)). ואולם, מצאתי כי המקרה דנן נופל לגדרי המקרים החריגים בהם מוצדק לעשות כן, הגם שניתן היה לצמצם בהיקף המידע שהוגש (בש"פ 58/10 מדינת ישראל נ' פלוני, פס' 4 (8.1.2010)); (בש"פ 7505/13 קראג'יה נ' מדינת ישראל, פס' י"ב (13.11.2013)). בין היתר, מדובר בחוות דעת מודיעינית ובשורה של מידעים מודיעיניים המלמדים לכאורה על פעילות שוקקת של העורר אף בהיותו במעצר.

בשים לב לכל אלה, לא מצאתי כי יש בחלוף הזמן מאז האירועים מושא כתב האישום כדי להקהות מן המסוכנות הנשקפת מהעורר, וכאמור לעיל, התרשמתי גם כי ישנו חשש לשיבוש הליכים.

16. אציין כי אין ממש בטענות שעניינן בהפליית העורר בגין כך שבית משפט קמא הורה כי חלק מהנאשמים הנוספים, ובהם מאיר ואוזיפה, יישאו במעצר בפיקוח אלקטרוני (כאמור, ערר על ההחלטה בעניין אוזיפה עודנו תלוי ועומד). בית משפט קמא התייחס לטעמים המבססים את ההבחנה בין העורר לבין רוב רובם של הנאשמים האחרים בפרשה. לא מצאתי להוסיף על כך. ממילא לא ראיתי גם להיענות לבקשת בא-כוח העורר ולהמתין עד למתן ההחלטה בערר המדינה בעניינו של אוזיפה.

17. אשר לחלופת המעצר - אזכיר כי שירות המבחן לא בא בהמלצה על שחרורו של העורר לחלופת מעצר (ראו פס' 4 לעיל). אמנם, בית המשפט אינו מחויב לאמץ את המלצת שירות המבחן, אך הלכה היא כי סטייה מהמלצה שלילית תיעשה רק מקום בו מתקיימים טעמים כבדי משקל לכך (בש"פ 660/15 מדינת ישראל נ' פלוני, פס' 8 (28.1.2015)); (בש"פ 6074/16 דומראני נ' מדינת ישראל, פס' 26 (22.8.2016)). עניינו של העורר אינו נופל למקרים חריגים אלה. כפי שכבר צוין לעיל, העורר לקה במחלת הסרטן, וסיים אך לאחרונה סדרת טיפולים במהלך תקופת מעצרו. חרף ההבנה לרצונו לשהות בחיק משפחתו בנסיבות אלה, אינני סבור כי בשלב זה חלופת מעצר תיתן מענה מספק לעילות המעצר של מסוכנות וחשש לשיבוש הליכי משפט המתקיימות בעניינו. בהקשר זה יצוין כי בדיון הצהיר בא-כוח המשיבה כי שירות בתי הסוהר איפשר לעורר לקבל את מלוא הטיפולים להם נזקק בשל מחלתו, ולא נטען אחרת מפי בא-כוח העורר. ככל שתחול החמרה במצבו של העורר, מובן כי פתוחה בפניו הדרך לפנות בבקשה לעיון חוזר.

18. סוף דבר שהערר נדחה.

ניתנה היום, י"ח בשבט התשע"ז (14.2.2017).
